

КОРИШЋЕЊЕ И ЗАШТИТА ВОДА ОД ЗАГАЂИВАЊА

ПРАВНИ ОСНОВ

Истраживање о коришћењу и заштити вода од загађивања спроводи се на основу Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09).

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ и садржај статистичког истраживања

Циљ истраживања је прикупљање података о количинама захваћених, коришћених и отпадних вода у индустрији. Истраживање садржи податке:

- о захваћеним количинама воде према изворима снабдевања: из сопственог водозавода (са називом и локацијом изворишта воде – слива), из јавног водовода, као и губицима;
- о коришћењу воде према намени: за хлађење, као покретачка енергија у хидроелектранама, у процесу производње, санитарне воде и коришћење у друге сврхе;
- о укупним испуштеним отпадним водама, како непречишћеним, а од тога испуштеним водама за хлађење, тако и пречишћеним примарним, секундарним или терцијарним начином пречишћавања, испуштеним осталим водама (кишница, воде из рудника итд.), као и о локацији и типу водопријемника;
- о карактеристикама уређаја за пречишћавање и њиховом капацитету;
- о поново употребљеним водама према намени: за хлађење, за санитарне сврхе, за транспорт сировина, за прање и одржавање уређаја и погона;

Извештајне јединице, статистичке јединице

Извештајне јединице овог истраживања су економски активни пословни субјекти (правна лица и предузетници) који су предали годишњи финансијски извештај за претходну годину, на дан 31. децембра посматране године, а регистровани су, према Класификацији делатности (2010), у секторима: Рударство, Прерађивачка индустрија и Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром и областима Сакупљање, третман и одлагање отпада; поновно искоришћавање отпадних материја и Санација, рекултивација и друге услуге у области управљања отпадом, као и локалне јединице из других сектора које обављају индустријску делатност.

Обухват истраживања

Истраживање о коришћењу и заштити вода од загађивања обухвата пословне субјекте који захватају, користе и испуштају отпадне воде на целокупној територији Републике Србије. Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Метод, време и извори за прикупљање података

Метод прикупљања података је извештајни, тј. извештајна јединица саставља извештај на упитнику ВОД-1.

Извештајне јединице достављају упитник о коришћењу и заштити вода од загађивања за претходну годину надлежном подручном одељењу до истека рока предвиђеног годишњим планом.

Извори података су књиговодствена и друга евиденција и документација којом располаже извештајна јединица. У случају да за неке податке не постоји одговарајућа документација и евиденција, стручно лице врши процену.

Обавеза заштите индивидуалних података

Резултати истраживања се публикују агрегирани уз поштовање обавезе заштите индивидуалних података у складу са Законом о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09).

Списак и дефиниције основних обележја – индикатора

Подземне воде су залихе воде у подземним формацијама.

Површинске воде су све проточне или стајаће воде на површини земље. Ту припадају извори, реке (водотоци), језера, акумулације итд., као и вештачки створени водотоци ради наводњавања, стварања пловних канала и сл.

Сопствени водозахват је свако захватање воде од стране корисника за њихову крајњу потрошњу.

Коришћене воде су све количине воде којима су се извештајне јединице у току извештајне године снабдевале и које су користиле у обављању своје производне делатности.

Испуштене отпадне воде су оне које се након коришћења одводе до уређаја за пречишћавање или испуштају у неки реципијент (земља, површинске воде). Овде се не укључују атмосферске воде, проточне воде које покрећу хидроелектране и воде које се користе за хлађење.

Пречишћене отпадне воде су оне количине отпадних вода које се током извештајне године пречишћавају.

Примарни третман отпадних вода физичким и/или хемијским поступком укључује прикупљање суспендованих честица и друге процесе у којима је БПК (биолошка потрошња кисеоника) редукована за најмање 20% пре испуштања и укупне суспендоване честице долазећих отпадних вода редуковане на најмање 50%.

Секундарни третман отпадних вода укључује биолошки третман са секундарним сакупљањем или другим процесима, имајући као резултат у БПК отклањање за најмање 70% и ХПК (хемијска потрошња кисеоника) најмање до 75%.

Терцијарни третман је наставак секундарног третмана азота и/или фосфора и/или било ког другог загађивача који има утицај на квалитет и специфично коришћење воде: микробиолошка загађеност, боја итд. Минимални степени ефикасности који дефинишу терцијарни третман су: органско загађење смањено до најмање 95% за БПК и 85% за ХПК, и то: одстрањивање азота од најмање 70%, одстрањивање фосфора од најмање 80% и микробиолошко уклањање до постизања густине колиформа мање од 1000 у 100 ml.

Поново употребљене воде су воде које су прошле третман отпадних вода и које су поново употребљене (искоришћене) за хлађење, за санитарне сврхе или су коришћене у друге сврхе (транспорт сировина, прање и одржавање уређаја и погона...), а потом испуштене у подземне или површинске водотоке или јавну канализацију. Отпадне воде испуштене у водотоке и поново захваћене и коришћене воде (од стране друге извештајне јединице) из истог водотока – не сматрају се поново употребљеним водама.

Ефлуент је назив за технолошке отпадне воде које се пречишћене или непречишћене испуштају у јавну канализацију или у површинске воде, као и отпадне воде јавне канализације које се пречишћене или непречишћене испуштају у површинске воде.

Ниво репрезентативности података (*ширијоријални, КД*)

Подаци су репрезентативни:

- за територију Републике Србије до нивоа НСТЈ2
- за секторе Рударство, Прерађивачка индустрија и Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром и областима Сакупљање, третман и одлагање отпада; поновно искоришћавање отпадних материја и Санација, рекултивација и друге услуге у области управљања отпадом.

Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

Истраживање је усаглашено према захтевима заједничког упитника OECD-а и Евростата (JQ OECD/Eurostat – *Inland water u Regional Environmental Data Collection – Inland water*) за копнене воде и упитника УНСД/УНЕП – Статистика животне средине, (UNSD/UNEP – *Environmental statistics*), у делу који се односи на захватање и коришћење воде у индустрији, док је део који се односи на отпадне воде усаглашен у делу који се односи на количине и врсте отпадних и третираних вода.

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања

У припремама и спровођењу овог истраживања учествују:

- Републички завод за статистику: Група за статистику животне средине у Београду, Сектор за статистику АП Војводине и подручне организационе јединице Завода за статистику и
- Секретаријат за управу – сектор статистике.

Обавезност давања података

Обавеза давања података темељи се на члану 26, а казнене одредбе за одбијање давања података или давање непотпуних и нетачних података на члану 52 Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09).

Роковник основних фаза спровођења истраживања, укључујући публикавање података

Активности при спровођењу истраживања о коришћењу и заштити вода од загађивања спроводе се према Годишњем плану званичне статистике, који усваја Влада.

- Дистрибуција упитника подручним организационим јединицама, Сектору за статистику АП Војводине и Секретаријат за управу – сектор статистике (фебруар)
- Достављање унетог и контролисаног материјала, (мај)
- Логичка и рачунска контрола података (јун)
- Израда претходних резултата (јун)
- Израда коначних резултата (децембар)

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

Упитник и упутство за попуњавање упитника

За спровођење истраживања о коришћењу и заштити вода од загађивања утврђени су следећи методолошки инструменти:

- Упитник „Истраживање о коришћењу и заштити вода од загађивања“, ВОД-1
- Упутство за попуњавање упитника.

Електронска форма упитника доступна је на веб-сајту Републичког завода за статистику: www.stat.gov.rs.

Списак номенклатура и класификација које се користе у истраживању

У спровођењу истраживања користе се:

- Шифрарник водотока
- Класификација делатности („Службени гласник РС“, број 54/10)
- Уредба о номенклатури статистичких територијалних јединица („Службени гласник РС“, бр. 109/09 и 46/10)

Сви документи су доступни и на сајту Републичког завода за статистику: www.stat.gov.rs.

Списак публикација у којима се објављују резултати истраживања

- Статистички годишњак
- Статистички календар
- Еко-билтен
- Саопштење ЗС50 – Коришћење и заштита вода од загађивања у Републици Србији
- Веб-сајт: www.stat.gov.rs

Контакт особа: Ана Вигњевић, телефон: 3290-242